

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De Gentili matrona Rauennate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

tem vt potuimus, vestrum imperiū adimplere curauimus. Imperitiæ sermonis indulgentiam date, & pro culpis negligentiarum cum charitate Deum exorate. Nos ergo, qui ad huc mole ergastuli carnis pressi, ac multiplici scelerum pondere prægrauati, & in huius seculi labentis fluctibus vagamur ambigui, eius suffragia pia de uotione poscimus assidui, vt pro nobis apud misericordē Dominū intercedere dignetur: quatenus absolutos omni labe criminum perducatur pro sua pietate ad cæleste regnum, vbi est gloria indeficiens, perpetua pax lumen sempiternum cum Patre & filio & Spiritu sancto, quæ preparauit ijs qui diligunt eum, Amen.

VITA GENTILIS SANTISSIMÆ MULIERIS
RAVENNATIS, EX HIERONYMI RVBEI VIRI DO.

*Hic sumi de gestis Rauennatum libro nono. quæ virum à Paulo tertio, catalogo
sanctorum sit adscripta, compertum non habeo.*

SV B id tempus, quo ab Clemente septimo Cæsaris signi 28. Ianua:
pompa coronā Bononiæ accepit Augustalem, Rauennæ
Gentilis decessit, Thomæ lusti aurificis Veronensis filia, Ra
uennæ, ex Rauennati mulier nata: quæ cum admodum fa
miliariter & frequenter Margaritæ, de qua supra docuimus
cōsuetudine fuisset vsa, maximam sanctitatis opinionem
contraxerat, aucta in dies vita innocenter sanctæque agen
da. Maritum habuit Iacobum Pianellam Venetum, su
torem: ex quo genuit filios aliquot, Leonemq; præsertim
qui sacerdos fuit. eo autem per sancto genere viuendi, mariti odium ita vehemens
sibi conflauit, vt ab illo non modo verbis asperis, contumiliæque plenissimis, sed fa
ctis acerbis, publicisque calumnijs, ac verberibus multis, sæpissimè in ingentes ca
lamitates præcipitaretur: quas tamen ea animi moderatione, itaque tranquil
lè semper tulit, vt Margaritæ magistræ, omnia diuinitus cognoscenti, atque quo
modo se haberet sciscitanti, responderet: habere se multo melius, quàm merere
tur. Quo factum est, vt assiduus à Deo precibus tandem aliquando mariti in
melius cōmutatos mores impetrauerit. Tanta fuit in eos, qui illam iniurijs igno
minijsque afficientes, multi semper fuisse, bonitate & beneficentia, vt prima illos
ad iram odiumque deponendum, conciliandamque inter se concordiam, blan
dis verbis inuitaret. Egentes maxima semper misericordia prosequens, cum postu
lantibus præbere non posset, (paupertatem enim amabat & sectabatur) illachry
mans mirifico simul afficiebatur dolore. Plurimis sanitate corporis, admirabi
li euentu, precibus à Deo impetrauit: animique curas & molestias sermone le
uauit. Cogitationes, intimosque animi sensus, Deo indicante cognoscebat: vt
locupletissimi testes accesserent Antonius Monuetulus, & Zacharias Pedercinus:
dum iussu Pauli tertij Pontificis, anno sesquimillesimo trigesimo septimo, mense
Maio, Ioannes Franciscus Petitus, Rauennæ Moderator, de huius & Margaritæ
vita, miraculisque (vt supra memorauimus) quæstionem habuit: in qua Paulus
Vegius Rauennas, Episcopus Casensis, se Margaritæ & Gentilis precibus, cum iam
ad cælestis vitæ præmia vocatæ essent, animi tranquillitatem, corporisque sanita
tem, ex grauissimis morbis sæpius obtinuisse, scribit. Plures etiam ex Canonicis re
gularibus Lateranensibus, vt Scraphinus Acetus Firmanus, (qui de harum sanctif
simarum mulierum vita libellum, typis excusum, edidit) Michael Foro Cornelia
nus, & Marcus Antonius Venetus, Gentilis rogatu ac precibus, summas à Deo vir
tutes, ipsamque præsertim castitatem se fuisse adeptos testantur: adduntque mul
tos se nouisse Venetijs, Ferrariæ, Luca, alijsque ciuitatibus atque oppidis, quibus
cum Margaritæ & Gentilis suffragium flagitassent, munera à Deo mirabilia acci
derint.

Scribit Monuetulus, vir doctissimus ac grauissimus, iuratusque in hac quæstione
testis, cum nocte quadam acriter à dæmone illius oppugnaretur castitas, se proti
nus è lecto surgentem, ad Dei que opem confugientem, fuisse libertatum: postridie
que manè, cum ad Gentilem adisset, illam, vniuersam oppugnationem narraffe, af
firmasseque, precatam se fuisse Deum, vt illi victoriam præberet. Sæpius item, cum

28. Ianua:
Gentilis
parentes &
Patria.

Ianuarij
scilicet 27.

Multis affi
citur à ma
rito iniu
rijs.

Plurimos
egros pre
cibus sanat

Hic librū
necdum vi
dimus.

Nouit Deo multi adessent, cuiuslibet peccata diuinitus ab eadē cognita & castigata sunt, quod ipse sepius sensit Monuētulus. Multa insuper vaticinata est, tametsi id agrē admodum faceret, nec affirmanter: neque enim visis, quæ sibi frequenter diuinitus obiciebantur, facile credebat. Vt autem multa, quæ prædixit, omittam, illud nō inuoluerim silentio, quod Rauennate prælium, vrbisq; direptionem sigillatim prænouit, asserens, è remotis locis multos ad diripiendam Rauennam accedentes, se inuenturum verò Hieronymum Malufellum eam hortaretur, vt salutē fuga confuleret, id ipsa renuens, si erant aduersa ob peccata ferenda, se quoque multa peccasse, & in die peccare affirmabat. Pridiè verò quam ob factiones, magna cades Rauennæ committeretur, sibi è D. Iohānis Euangelistæ redeunti, vas plenum sanguinis ostensum cęlitus est, audijtque vocem, quæ illud acerarium futurum asseruit: Cùm etiam Bonus per Aemiliam vagaret, Romam contendens, ipsa in cubiculo, nonnullis comitata, cum esset statim pallida facta, & tanquàm territa, passis crinibus mulieres sibi ostensas, hominum neces, cruoris magnam effusionem, atque huiusmodi multa, quæ in vrbium direptionibus solent contingere, affirmauit, quod non diu post verum fecit ipsa Romæ miserabilis clades.

Prædicte subuersio nē Rauennæ vrbis.

Visio eius

Hoc loco Hieronymi Malufelli restificationem libenter posueram, viti sanctissimi, atque illius contubernalis, qui que illi à confessione ad expianda peccata, quam quotidie ferè faciebat, adfuit. Hic igitur cùm admodum adolefcens multa de Gentilis sanctitate acciperet, & vt iuuenes solent, sperneret, hortante sorore ac penè impellente, ad Gentilem se, non absque ingenti metu, contulit: iam enim quartum annum abstinerat confessione de peccatis. Domum ingressus, statim maximum percipit odorem, ad eamque accedēs, breui ita eius præceptis & admonitionibus iustitiam & pietatem est edoctus, acieque mentis illustratus, vrbem statim vitæ ordinationem, alios mores ingressus fuerit. Tres interim effluxerunt anni quibus frequenter ad eam venire consueuerat, audiebatque illam Deum precantem, vt sibi sacerdotem concederet, quo cum arcana cordis cōmunicaret: nec diu post Hieronymus in animum induxit, sacerdotem fieri: sed quò magis ad eum sacrosanctum ordinem accedebat, eò cordis dolore quodam penè intolerabili magis afficiebatur: quo tamen Gentili patefacto statim exhilaratus est animus, & inanis timor ac sollicitudo pulsa. Sacerdos iam factus, cum Cæsenæ in cubiculo solus mysteriorum arcana verba recitaret, & cubito supra sacrum librum innixus, manu ad genam admota, ea consideraret, statim ex sublimi in faciem adeo vehementer ictus est, vt sui vix esset compos, nullum tamen dolorem sensit: cōfessum que erectis oculis, iuxta se mulierē nigris indutam vestibus conspexit: quam Gentilem, aut Margaritam suspicans, Rauennā, inquit, proficisci animus est: aut enim Iacobus Gentilis maritus est mortuus, aut supremam agit animam. Itaque Rauennam cum venisset, postridiè eius diei Iacobus vita decessit: Ipseque Hieronymus, haud ita multo post, Gentilis, Leonis, & mulieris cognatæ, quartus accessit contubernalis, vbi decem & nouem annos, vita sanctè degēda, peperuo vixit. Gentili asidue multos dolores, eosdemque magnos, patienter atque hilari semper vultu, ferente: cùm tamen corpus etiam castigans, diebus Mercurij, Veneris, & Saturni, semel tantum, sacra inedia causa comederet, omnibusque Dominicis diebus festis Hieronymus illi diuinam ac sacrosanctam corporis Christi Dei hostiam communicaret.

Vir suus vita fugitur.

Abstinētia eius.

Prædicte suo confectio diei obitū sui

Feliciter obit.

Antequam diem obiret suum, illū, sepe Hieronymo Malufello prædixerat. Tandem verò hæredē illo facto ex asse, erat enim Leo filius præmortuus, iussit, vt domum suam in templum erigeret: iaceret fundamenta, reliqua Deo committeret, futurum enim, vt non Rauennates, sed exteri opus iuuarent. Itaque ad quintū Calendaras Februarias nocte insequenti, ad extremum sacro oleo vncta, morte minimè dissimili ab ea, quam innocenter egerat, vita, nono & quinquagesimo ætatis anno, diem supremum clausit. Quoniam, vero nimis longa sumeretur oratio, si quæ post mortem admirabilia munera sunt, eius apud Deum rogatu impetrata, narrauerim, hæc omitto, ad Hieronymum Malufellum venio, qui cum neque aureos nummos decem haberet, verbis tamen Gentilis magistræ impulsus, fundamenta templi iacit: & quod mirū est dictū, pluri mi accurrentes, ita iuuere, vt breui fuerit templum extractū, in quod quingenti amplius nummi aurei impensi sunt: quorum trecentos Carolus in Neapoli...

SURIUS

quod
notat
RVIII
5

politano Regulus, quem nos virum nouimus, fuisse; superioribus annis allocuti, donauit. Is enim cum in Gallia, quod se amisso imperio receperat, de quodam sacerdote accepisset, Rauennæ sacerdotem planè sanctè viuere, & templum exædificare, diuino spiritu impulsus, Rauennam è Gallia venit, duæ Mariæ Lauretanæ templum toto orbe ingentibus miraculis celeberrimum, inuisurus: inuenitque; Hieronymo, aureum tradidit torquem, ut, quod iam angustum ædificarat templum, amplificaret, & facellis additis, exornaret: quod & factum est. Quibus peractis, aliquot sacratis uiris probis ac religiosis, in quibus Simon Crespolus Rauennas maximè enituit, secum iunctis, collegium instruit, titulo Boni Iesu, ac Diuæ Margarete adiecto, anno à partu Virginis trigésimo secundo supra millesimum quingentesimum quod postea Paulus tertius Pontifex Maximus insequentibus approbauit. Iulia etiã Sfondra, nobilis ac religiosa mulier, uida, Mediolanensis, quæ Mantuæ ex Piccinardata familia maritum habuerat, annuam certam pensionem pecunie illi cõsolationi cum tribuisset, multum rem ipsam iuuit, magnificasque; ædes proximas templo, & nonnullos etiam fundos comparauit.

Ex domo Gentilis tẽplu extruatur.

Eius ecclesia fit collegiata, titulo Boni Iesu, & S. Margarite

FEBRUARIVS

VITA B. SIGEBERTI FRANCORVM REGIS,

AUTHORE SIGEBERTO MONACHO GEMBLACEN. VTRVM HIC CATALOGO SANCTORUM ADSCRIPTUS, SÌ IGNORO MULTIS TAMEN CLARET MIRACULIS.

ANNO Dominicæ incarnationis quingentesimo octogésimo sexto Lotharius secundus, Chilperici Regis & Fredigundis filius, in Francia admodum puer regnare cœpit. Qui postquam ad intelligibilem ætatẽ venit, honestati morum studere cœpit, vnde à Deo exaltatus, eò usque processit, ut monarchiam regni Francorũ mereretur accipere solus. Hic anno regni sui tricésimo nono Dagobertum filium suum in consortium regni adsciuit: & nẽ regis a potestate licentia, & iuuenilis ætatis intemperantia exorbitaret à via rectitudinis, ei viros potentia & sanctitate claros substituit, sanctum scilicet Arnulphum, ex Maiore domus Metensem Episcopum, & Pipinum Maiorem domus, tunc temporis cunctis aulicis præminentem potentia & prudentia: Istis Dagobertus vtens tutoribus, regnum Francorum propagauit latius, & maximè ad debellandos Saxones laborat intentius, qui fines regni sui crebris fatigabant excursibus. Quos auxilio patris sui Lotharij ita deuicit, ut & Regem eorũ Berthoaldum perimeret, & omnes Saxones, mensuram gladij sui excedentes, gladio trucidaret.

1. Februarius. Cap. 1.

Cap. 2. S. Cuniberti vita, habetur in nouemb. Tomo 6. discipulũ

Gratiter peccat S. Davidis Regis more.

Penitentiã eius.

Tam bonis Dagobertus Rex vsus principijs, post mortem patris sui cœpit paulatim resiliere à proposito aequitatis, & consilij Pipini principis, & Cuniberti Archiepiscopi Colonienfis, quem idem Pipinus post decessum sancti Arnulphi vnanimem sibi amicum, & intimum suis elegerat consilij. Nam quamuis Dagobertus Rex esset egregius bellator, sacerdotum Dei & ecclesiarum pius amator, pauperum Christi largus subleuator, & multarum bonarum artium executor: tamen carnalis incontinentiæ morbo nimis laborabat, vnde & claritudini nominis sui fœdam infamiæ notam contraxerat, & (quod grauius erat) Regis regum iram contra se accenderat. Reginas enim suas fictis ex causis alias pro alijs repudiabat, ipsis quoque desponsatis pellicum amores superducebat. Et quantum ad eò deditus esset carnali commercio, nullam tamen spem propagandæ posteritatis habebat, ex nullator vxorum filio suscepto. Permaximè ergò Rex dolebat, quia se Dei offensam incurrisse sentiebat: præsertim quòd ex regio patrum suorum semine nullum sciebat superesse, præter se & fratrem suum Charibertum: qui Charibertus propter simplicitatem nimiam minus idoneus erat ad regni gubernaculum. Sed quantum de prolis prosperitate, non tamen desperans de Dei miseratione, præcordialiter eum deprecabatur, ut sibi ex eius nutu filius daretur, qui sibi in regimine regni subrogaretur.

Iustus